

J A A R V E R S L A G 2 0 2 1

VERENIGING NEDERLANDSE RIVIERGEMEENTEN

RIVIEREN
BLIJVEN
STROMEN

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVIERGEMEENTEN**

Colofon

Jaarverslag 2021

RIVIEREN BLIJVEN STROMEN

Tekst: Edmee van der Hoeven

Foto's: Edmee van der Hoeven

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVIERGEMEENTEN**

VNR bureau

Galvanistraat 1

6716 AE Ede

Postbus 416

6710 BK Ede

Voorwoord

Na drie zomers met droogte en zeer lage waterstanden van de rivieren kregen we in de zomer van 2021 te maken met situaties die zich normaal gesproken alleen in de winter voor doen: hoog water en overstromingen. In Limburg met grotere gevolgen dan bij de overstromingen van 1995. In het kader van klimaatverandering zijn we via het Deltaprogramma aan de slag om Nederland te beschermen tegen overstroming en zoetwatervoorziening te garanderen. Goede stappen zijn gezet. Voor velen kwam dit zomerhoogwater onverwacht, maar niet voor alle lokale gemeentelijk bestuurders. Zij kennen hun gebied en weten waar de knelpunten zitten. Zo blijkt maar weer hoe belangrijk lokale kennis is. Daar moet wel naar geluisterd en gehandeld worden.

Lokale kennis over de Nederlandse grote rivieren wordt gedeeld binnen de taakgroepen van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. VNR-vertegenwoordigers brengen deze kennis in allerlei rivieren-gremia in. Het blijft iedere keer weer een punt van aandacht hoe processen van programma's en projecten ingericht zijn, wie daarmee welke verantwoordelijkheid heeft, en hoe de participatie is vormgegeven. Als dat niet duidelijk is, komt de lokale kennis niet op de juiste plek binnen. Wij blijven aandacht vragen voor proces en participatie. Zonder draagvlak en lokale kennis geen project of programma.

Het is ook aan gemeenten om in eigen huis te kijken hoe het geregeld is dat de rivier een plek krijgt: is er een wethouder (rivier)water, is er in de gemeentelijke omgevingsvisie aandacht en een plan voor de rivier? Als de leden na de verkiezingen van 2022 de waterportefeuilles goed vorm hebben gegeven, kunnen we met elkaar onze passie voor water over brengen op anderen en daarmee als VNR een gewaardeerde en natuurlijke gesprekspartner blijven voor de opgaven van Nederland.

In mei mocht ik de voorzittershamer van de VNR over nemen van Jos Penninx. Hij heeft een sterke en gezonde Vereniging Nederlandse Riviergemeenten achter gelaten. Ook dit jaar hebben we weer veel overleg digitaal gevoerd, terwijl we heel erg de meerwaarde voelen van fysiek overleg en de informele contacten. Dat weerhoudt ons gelukkig niet om de komende bestuursperiode van gemeenteraden de stip te zetten op een (water) veilig Nederland en een drinkbare rivier, zodat de rivieren blijven stromen. Daar ga ik mij, samen met de leden van de VNR, voor inzetten.

Nelly Kalfs

Voorzitter VNR

Inhoudsopgave

Voorwoord	p. 03
Inhoudsopgave	p. 05
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten	p. 06
De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2021	p. 10
Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan in 2021?	p. 18
Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2021?	p. 30
Bijlage	
Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten, per taakgroep	p. 41

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is

... een netwerk van gemeentebestuurders waar levendig gediscussieerd wordt over de kansen en bedreigingen van de rivieren, waar kennis wordt genomen van elkaars problemen en kansen en gezocht wordt naar een gezamenlijke oplossing en aanpak.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten staat voor

... belangenbehartiging en gezamenlijke visieontwikkeling voor riviergebonden aangelegenheden die het individuele belang van riviergemeenten overstijgen.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten functioneert als

... een volwaardige gesprekspartner op bestuurlijk niveau in de waterwereld, zowel op regionaal, nationaal als internationaal niveau.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten houdt

... de actuele onderwerpen in het vizier en is in beeld bij leden, medeoverheden en andere organisaties.

Gemeentelijk riviernetwerk

Rivieren zijn belangrijk in de vorming en inrichting van Nederland. De Maas, Waal, IJssel, Nederrijn, Merwed en Lek hebben voor welvaart gezorgd, maar ook voor gevaren als overstroming. Ook in 2021 bieden rivieren bedreigingen én veel kansen. Via de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten (VNR) bespreken bestuurders (wethouders met de portefeuille water en/of ruimtelijke ordening) van 69 gemeenten langs deze rivieren deze uitdagingen en kansen. Zij vormen het riviernetwerk.

Landelijke onderwerpen komen aan de orde tijdens de Jaarvergadering, actuele onderwerpen over de betreffende rivieren in de taakgroepen. In het bestuur komt dit samen. Zij zetten de koers uit en zorgen voor een (financieel) gezonde vereniging. Het VNR-bureau organiseert de bijeenkomsten en ondersteunt de activiteiten. Meer informatie is te vinden op www.vnrgemeenten.nl.

Belangenbehartiging en visie ontwikkeling

Van elkaar leren staat centraal in de bijeenkomsten van de VNR. Aan de orde komen de actuele rivierthema's, dat kan per riviertak verschillen. Onderwerpen kunnen inhoudelijk zijn, zoals beheer, gebiedsprojecten en vervuiling. Daarnaast komen het proces, samenwerking en de rol van gemeenten in projecten en programma's aan bod. Per onderwerp bespreken de bestuurders wat de invloed op de eigen gemeente is en op de gezamenlijke rivier. Aan de orde komt wat daar mee te doen, wat mogelijkheden tot samenwerking zijn en welke vervolgacties gewenst zijn. Daar kunnen de VNR-vertegenwoordigers en het bureau weer verder mee aan de slag, maar ook het lid in de eigen gemeente.

Taakgroep IJssel

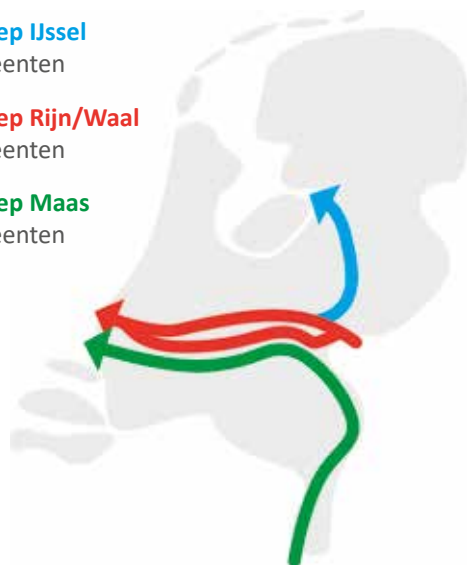
17 gemeenten

Taakgroep Rijn/Waal

32 gemeenten

Taakgroep Maas

28 gemeenten

Actuele onderwerpen, programma's en thema's

Belangrijke pijlers onder de werkzaamheden van de VNR zijn de duurzame inrichting van Nederland om overstroming te voorkomen, het op orde houden van de zoetwatervoorziening en het beleefbaar houden van het riviereengebied. Betrokkenheid bij het Deltaprogramma en Integraal Riviermanagement is daarmee voor gemeenten van belang en onderwerp van gesprek. Het blijft een zoektocht naar rol en verantwoordelijkheden van verschillende overheden en partijen.

Ook de schoonheid van het water heeft volop de aandacht van de gemeentebestuurders. Het gaat dan om de kwaliteit van het water en het opruimen van afval, maar ook de belevingskant van de rivier. Dat we er kunnen wonen, werken en recreëren. Een drinkbare rivier is een stip op de horizon.

Gesprekspartner

Om het geluid van gemeenten over rivieren te laten weerklinken is er op verschillende manieren en niveaus overleg met medeoverheden en andere organisaties; via presentaties en gesprekken in de taakgroepen of door mee te luisteren. Bestuurders van de VNR vertegenwoordigen gemeenten in verschillende overlegsgremia van bijvoorbeeld het Deltaprogramma en Integraal Riviermanagement. Zij stellen daar de vragen die de burger zou stellen en delen waar gemeenten tegenaan lopen in het opstellen en uitwerken van de projecten de programma's. Maar ook benoemen zij de kansen die zij zien. Er zijn bilaterale overleggen met vertegenwoordigers van bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, het Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat (I&W) of de provincie om specifieke onderwerpen te bespreken vanuit de gemeentelijke context.

Algemene ledenvergadering

Wethouders 69 gemeenten

Ondersteuning

VNR Bureau

Bestuur VNR

Voorzitter

Secretaris

Voorzitter IJssel

Vice Voorzitter IJssel

Voorzitter Rijn/Waal

Vice Voorzitters Rijn/Waal

Voorzitter Maas

Vice Voorzitter Maas

Door deelname in de diverse gremia is de VNR zichtbaar en aanspreekbaar. De VNR is steeds meer de natuurlijke gesprekspartner als het gaat om het gemeentelijk geluid over onze rivieren. Een gemeente blijft echter zelf verantwoordelijk om een eigen visie op een onderwerp te hebben en, waar nodig, een besluit te nemen.

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten in 2021

Inleiding

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten is een vereniging, met een bestuur en ledenbijeenkomsten in de vorm van taakgroepen en de ledenvergadering. Het bureau ondersteunt de werkzaamheden. In 2021 waren we genoodzaakt regelmatig digitaal overleg te voeren. Hieronder leest u over de VNR in 2021.

Taakgroepen

De leden van de VNR liggen met hun gemeente langs de Maas, Waal, Merwedes, Nederrijn, Lek en de IJssel. Rivieren met een eigen uniek karakter en daarmee verschillende uitdagingen en kansen. Die kansen en uitdagingen bespreken de gemeentelijk bestuurders drie keer per jaar in hun taakgroep: Rijn/Waal, Maas en IJssel. Vertegenwoordigers van andere overheden praten ook mee, de samenstelling wisselt per taakgroep.

Naast het uitwisselen van kennis en informatie is het netwerkelement van belang. Daarom houden we de bijeenkomsten in principe fysiek, afwisselend bij één van de aangesloten gemeenten. Soms aangevuld met een rondleiding of excursie. In 2021 waren we echter genoodzaakt een aantal bijeenkomsten digitaal te houden. Van alle bijeenkomsten is verslag gedaan. De verslagen van de taakgroepbijeenkomsten worden toegestuurd aan de leden en zijn op te vragen bij het secretariaat.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de gemeenten per taakgroep.

Taakgroep IJssel

Aan de taakgroep IJssel nemen 17 gemeenten deel, van Arnhem/Westervoort tot aan Kampen.

Voorzitter

Albert Holtland, gemeente Kampen

Vice-voorzitter

Hans Winters, gemeente Zevenaar

De vergaderingen van maart en juni vonden digitaal plaats, de vergadering van oktober in het monumentale gemeentehuis van Doesburg. Er is met elkaar van gedachten gewisseld over:

- een Drinkbare IJssel;
- energie van rivierwater, delen van voorbeelden als vervolg op de brede bijeenkomst van januari;
- gemeenten en omgevingsvisie, een mogelijke aanpak aan de hand van een presentatie van de oud-Rijksadviseur van de Leefomgeving;
- Integraal Rivier Management en hoe participatie vorm te geven;
- de Programmatische Aanpak Grote Wateren;
- ervaring van de wethouder van Doesburg met het project Aquathermie in Doesburg;
- ervaring van de wethouder van Bronckhorst met het opstellen van de gemeentelijke omgevingsvisie Bronckhorst.

Taakgroep Maas

In de taakgroep Maas delen 28 gemeenten, van Eijsden-Margraten tot Goeree Overflakkee, hun kennis en ervaring.

Voorzitter

Antoon Splinter, gemeente Bergen

Vice-voorzitter

René Cruijssen, gemeente West Maas en Waal

De taakgroep Maas kwam in februari en juni digitaal bijeen. In oktober troffen de leden elkaar fysiek tijdens een vaartocht op de Maas en de plassen bij Roermond. De bestuurders spraken met elkaar over:

- Drinkbare Rivieren en Drinkbare Maas;
- concrete voorbeelden als vervolg op brede bijeenkomst energie van rivierwater;
- Integraal Rivier Management; de manier waarop gemeenten betrokken zijn en de afstemming met de Stuurgroep Delta Maas;
- de uitwerking van Kaderrichtlijn Water langs de Maas;
- de Programmatische Aanpak Grote Wateren;
- bakenbomenstrategie langs de Maas;
- de ontwikkeling van de wijk Roerdelta aan het water, de IRM pilot Verlagen Dam Lateraalkanaal, ontwikkelingen op de Maasplassen en de verbetering van de Willem Alexanderhaven, al varende in en om Roermond.

Taakgroep Rijn/Waal

De taakgroep Rijn/Waal verbindt 32 gemeenten, van Zevenaar tot Albrandswaard.

Voorzitter

Ans Mol, gemeente West Maas en Waal

Vice-voorzitters

Matthijs van Oosten, gemeente Altena

Maks van Middelkoop, gemeente Vijfheerenlanden

De taakgroep Rijn/Waal vergaderde in maart en juni digitaal. Eind september kwam de taakgroep fysiek bijeen in het gemeentehuis van West Maas en Waal.

Aan de orde kwamen:

- nagesprek over de winning van energie met rivierwater;
- bronaanpak voor het voorkomen van zwerfafval;
- gemeenten en omgevingsvisies, met een verhaal van de oud-Rijksadviseur voor de Leefomgeving over een mogelijke aanpak;
- gesprek met de gedeputeerden van de provincies Gelderland en Utrecht over samenwerking en een toelichting op de plannen van de provincies;
- de Programmatische Aanpak Grote Wateren;
- een vervolggesprek over omgevingsvisies en hoe daar als gemeenten concreet mee om te gaan;
- verondiepen van diepe (zandwin)plassen.

Maas en Rijn in beeld

Bestuur

Het bestuur van de VNR stuurt de vereniging aan en houdt de vereniging financieel gezond.

Voorzitter

Jos Penninx, gemeente Voorst (tot mei 2021)

Nelly Kalfs, gemeente Lingewaard (vanaf mei 2021)

Secretaris/penningmeester

Remco van de Ven

Leden

voorzitters en vice-voorzitters van de taakgroepen

In 2021 waren er vijf bestuursvergaderingen, waarvan één fysiek in Bemmelen en de overige digitaal. De volgende onderwerpen waren aan de orde:

- voorbereiden van en terugkoppeling uit taakgroepen. Door uitwisseling van ervaringen en conclusies uit de taakgroepen en bespreken waar we (verder) aandacht aan besteden. Welke onderwerpen wil het bestuur (nog een keer) agenderen of aan een andere tafel bespreken? Zo is er een brief gestuurd aan de Minister over de zorg over het verondiepen van diepe plassen, een brief aan de HID Rivieren over het beheer van de uiterwaarden en hoe (de wensen en kennis van) gemeenten daarin mee genomen kunnen worden en een brief aan de informateur van het Kabinet over het waterbeheer in Nederland;
- voorbereiden Jaarvergadering. In 2021 zijn drie bijeenkomsten gehouden: in mei een digitale vergadering met een huishoudelijk programma en in september een fysieke bijeenkomst met een inhoudelijk programma over IRM. In januari hebben de taakgroepen gezamenlijk het onderwerp energie van rivierwater besproken;
- financiële stukken. De begroting 2021 is opgesteld, evenals de balans en de winst- en verliesrekening over 2020;
- leden, werving en behoud. Bespreken welke gemeenten benaderd worden voor het lidmaatschap en contact leggen met gemeenten die het lidmaatschap opzeggen;
- inhoudelijke onderwerpen. De ontwikkeling van het programma Integraal Riviermanagement en de betrokkenheid van gemeenten was een belangrijk onderwerp van gesprek. Net als de voortgang van het Deltaprogramma, schone rivieren, de mogelijkheden van rivierwater voor het opwekken van duurzame energie en de voortgang van projecten;
- vertegenwoordiging in gremia. Terugkoppeling en afstemming van inbreng in het bestuur;
- terugkoppeling van contacten met andere organisaties en overheden;
- opstellen en vaststellen Jaarverslag 2020;
- contacten met Stadsnetwerk onderhouden, als uitvoerder van de werkzaamheden van het VNR-bureau.

*Afscheid Jos Penninx als voorzitter VNR en
introductie Nelly Kalfs als nieuwe voorzitter*

Jaarvergadering

In 2021 vonden er drie ledenbijeenkomsten plaats. Voor het eerst hebben de taakgroepen gezamenlijk een bijeenkomst gehouden om een onderwerp met elkaar te bespreken. Via de digitale weg spraken we op 28 januari over energie uit rivierwater, met een toelichting op aquathermie en waterkracht.

De huishoudelijke Jaarvergadering vond plaats op 20 mei, in de digitale omgeving. Het Jaarverslag en de financiële stukken zijn gepresenteerd en goedgekeurd. Na acht jaar heeft Jos Penninx zijn voorzitterschap van de VNR beëindigd. Nelly Kalfs is gekozen tot nieuwe voorzitter.

Op 22 september vond een fysieke Ledenbijeenkomst plaats in Sleenwijk/Werkendam (gemeente Altena) met een inhoudelijk thema en ruimte voor informele contacten. We zijn met het thema 'Integraal Riviermanagement op lokaal niveau' aan de slag gegaan, met de IRM pilot 'Havenontwikkeling Werkendam' als voorbeeld. Daarna is met een vaartocht de praktijk bekeken en toegelicht. Tijdens de bijeenkomst was er gelegenheid om afscheid te nemen van Jos Penninx als voorzitter.

Sfeerverslag ledenbijeenkomst Werkendam

Leden

Eind 2020 waren 68 gemeenten lid van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. De gemeente Papendrecht heeft per 2021 het lidmaatschap opgezegd.

Begin 2021 meldde de gemeente Meerssen zich aan als lid. De gemeente Meerssen neemt deel aan de taakgroep Maas. In de loop van 2021 werd de gemeente Molenlanden lid. De gemeente Molenlanden werkt mee in de taakgroep Rijn/Waal. Eind 2021 waren 69 gemeenten lid van de VNR.

Financiën

De VNR is een financieel gezonde vereniging. De balans en winst- en verliesrekening over 2020 zijn opgesteld door de penningmeester. De Financiële Controle Commissie, bestaande uit Wil Kosterman (Wijk bij Duurstede), Sietske Klein - de Jonge (West-Betuwe) en Theo Boerman (Hardinxveld-Giessendam), controleerde de stukken. De ledenvergadering nam het advies over de stukken goed te keuren.

Tot nu toe wordt de financiële administratie handmatig bijgehouden. In 2021 is het pakket e-boekhouden in gebruik genomen voor de financiële administratie en facturatie.

Jaarverslag

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten stelde in 2020 Jaarverslag “Rivieren verbinden” op met daarin een overzicht van activiteiten en vertegenwoordiging in 2020.

Website

www.vnrgemeenten.nl is de website van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. Op de website is algemene informatie te vinden over de VNR, de bijeenkomsten en de onderwerpen waarmee de VNR met haar omgeving aan het werk is. Ook nieuwsberichten, de nieuwsbrieven, de leden en het vergaderschema staan hier vermeld, evenals achtergrondinformatie over onderwerpen die voor gemeentelijk rivierbestuurders van belang zijn.

Nieuwsbrief

‘Riviergemeenten’ is de digitale nieuwsbrief van de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten. Deze is in 2021 twee keer verstuurd aan leden en geïnteresseerden. De nieuwsbrief bevat een terugblik op de bijeenkomsten van de taakgroepen en de Jaarvergadering, waarbij één van de onderwerpen verder uitgelicht wordt. Andere informatie die interessant kan zijn voor riviergemeenten wordt gedeeld. Leden krijgen de nieuwsbrief toegestuurd, andere geïnteresseerden kunnen zich via de website abonneren. De nieuwsbrief is ook op de website te lezen.

VNR-bureau

Het VNR-bureau is de steun en toeverlaat van de vereniging. Het bureau bereidt de taakgroep- en bestuursvergadering en de Jaarvergadering(en) voor en werkt deze uit in verslag en acties. Het bureau verzorgt de ledenadministratie, de communicatie, de website en de nieuwsbrief. Daarnaast vertegenwoordigt het bureau de VNR op ambtelijk niveau bij diverse overleggen en neemt deel aan bijeenkomsten van andere overheden en betrokken organisaties.

Het secretariaat is ondergebracht bij de Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland in Ede. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Edmee van der Hoeven. De medewerkers van Stadswerk ondersteunen met secretariële werkzaamheden en communicatieadvies. Daarnaast wordt er waar mogelijk inhoudelijk kennis en informatie uitgewisseld en is er vervanging bij (langdurige) afwezigheid.

Waar werkt de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten aan in 2021?

Inleiding

Iedere rivier is uniek en kent een eigen dynamiek. Dat geldt ook voor de onderwerpen waar bestuurders binnen de VNR met elkaar over spreken. Centraal staan de kansen die gemeenten zien bij een onderwerp of vraagstuk en hoe daarmee aan de slag te gaan.

In 2021 was er aandacht voor rivieronderwerpen binnen de grote transitie klimaatverandering, duurzaamheid en circulaire economie, zoals uitgewerkt in het werkplan VNR 2019 – 2022. Daarnaast kwamen actualiteiten en actuele onderwerpen aan bod, zowel op abstract niveau als concreet binnen een gemeente.

In het bestuur zijn ‘portefeuillehouders’ benoemd, bestuursleden die het betreffende onderwerp in de gaten houden, ontwikkelingen melden en het woord voeren op dat onderwerp.

De diversiteit aan onderwerpen waar rivier gemeenten en de VNR in 2021 mee aan de slag zijn, blijkt uit het overzicht in dit hoofdstuk, dat is gebaseerd op het werkplan.

Klimaatverandering

Integraal Riviermanagement

In het programma Integraal Rivier Management (IRM) werken het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten de komende decennia samen aan een vitaal, bevaarbaar, veilig en aantrekkelijk riviereengebied. Duurzaam te beheren en voorbereid op de toekomst. Dit met inbreng van maatschappelijke organisaties, andere belangengroeperingen en kennisinstellingen. In 2020 is hiervoor een Nota Reikwijdte en Detailniveau opgesteld. Hierin staat het plan- en studiegebied beschreven, de te onderzoeken beleidsopgaven, de te bereiken doelen, de te onderzoeken milieuaspecten en de manier waarop het onderzoek uitgevoerd wordt.

Om het proces op gang te brengen is er in 2020 gewerkt aan een ‘Beeld op de Rivieren’ (BOR). Dat geeft inzicht in de ruimtelijke ontwikkelingen voor het riviereengebied en bevat een ontwikkelingsperspectief voor 2050, met een doorkijk tot 2100. Opgaven op het gebied van waterveiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid, bevaarbaarheid, waterkwaliteit, natuur en een (economisch) aantrekkelijke leefomgeving zijn hierin opgenomen. Na een intensief (digitaal) proces is het BOR halverwege 2021 opgeleverd. Toen was ook de Nota Realistische Beleidsopties beschikbaar.

Beiden zijn input om te komen tot een Nota Kansrijke Alternatieven. Hiervoor zijn ook een 0-alternatief, een systeembeschouwing en een beoordelingskader opgeleverd. Werkzaamheden met een hoog abstractieniveau, die veelal door experts opgesteld zijn. Het blijft voor gemeenten lastig te bepalen wanneer inbreng wel of niet nuttig en noodzakelijk is.

De procesarchitectuur van IRM en de participatie blijven punt van zorg en aandacht. Gemeenten zijn een mede-overheid, maar veel basisinformatie wordt door de andere overheden verzameld en geordend. Het is nog niet duidelijk wanneer welk besluit genomen gaat worden. VNR bestuurders blijven daar aandacht voor vragen.

Om te komen tot Kansrijke Alternatieven en een Voorkeursalternatief heeft het programmabureau een opdracht uitgezet bij de combinatie Waterkracht. De combinatie heeft de tweede helft van 2021 gebruikt om zich in te lezen en een plan van aanpak te maken. Er wordt veel werk achter de schermen verzet, dat maakt het lastig om voortgang en concrete inbreng te communiceren naar gemeenten en andere betrokkenen. Halverwege 2021 is wel een 'bouwdag' georganiseerd om betrokken bij te praten.

Om alvast te leren en kennis op te doen, zijn er in 2020 pilot projecten benoemd. Die zijn in 2021 aangevuld met nieuwe projecten. Daaromheen wordt een kennisnetwerk gebouwd, zodat de projecten van elkaar kunnen leren, maar ook dat er in de opbouw van het programma gebruik gemaakt kan worden van de kennis uit de projecten.

Deltaprogramma, Rijn en Maas

Het Deltaprogramma Rijn en Maas zijn nauw verweven met Integraal Rivier Management. Het perspectief van het Deltaprogramma Rivieren wordt via IRM uitgewerkt. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan concrete projecten die al lopen, zoals Rivierklimaatpark, Paddepol, Dijkversterkingen langs de Waal, Meanderende Maas, Lob van Gennep en systeemmaatregelen Maas.

Ruimtelijke kwaliteit

Een gebied heeft een bepaalde waarde, daarin brengen grote ingrepen verandering. Deze ruimtelijke kwaliteit is van belang voor inwoners en daarmee voor gemeenten. Als er werkzaamheden in een gebied plaats vinden, vragen gemeentelijk bestuurders hier aandacht voor; om de maatregelen goed in te passen en het gebied zo mogelijk mooier op te leveren. Een goede ruimtelijke kwaliteit geeft in de regel ook meer draagvlak voor het uitvoeren van een maatregel. Dit past binnen het IRM-doel 'ruimtelijke ontwikkeling van het riviereengebied, waarbij bestaande kernkwaliteiten zijn behouden en versterkt'. In 2021 vroegen gemeentelijk bestuurders hiervoor nadrukkelijk aandacht en zullen dat blijven doen.

Droogte en laagwater

Na drie jaar van droogte en daarmee laag water in de zomer, was er dit jaar meer water beschikbaar. In de klimaatverandering is droogte een punt van aandacht. In IRM is 'robuuste waterbeschikbaarheid en (drink)watervoorziening' een van de doelen. Ook het hoofdvaarwegennet moet bevaarbaar blijven. Naast watervoorziening en scheepvaart, gaat het ook over behoud van natuur en een gezonde leefomgeving. Daar wordt voor de lange termijn aan gewerkt. Intussen moeten we ook voor de korte termijn manieren bedenken om met droogte en de watervoorziening om te gaan.

Waterberging zijrivieren in grote rivieren

In de zomer is gebleken wat de invloed kan zijn van de zijrivieren op de grote rivier, toen de zijrivieren van de Maas vol liepen en de Maas een zeer hoge waterstand had. In 'normale' zomers en andere droge perioden kunnen we deze zijrivieren juist benutten om water vast te houden, zodat de verdroging minder snel gaat. Daar is meer kennis voor nodig.

Duurzaamheid

Energietransitie/RES

Iedere gemeente maakt deel uit van een energie-regio die inmiddels een Regionale Energie Strategie opgesteld heeft. Tot nu toe is er weinig aandacht voor de mogelijkheden die de rivier biedt voor de opwekking van energie. De leden van de VNR zijn er wel mee aan de slag, maar er is grote behoefte aan kennis. Begin 2021 is er een gezamenlijke (digitale) taakgroep gehouden, waarin de werking van aquathermie en waterkracht is toegelicht en wat op dit moment de mogelijkheden zijn. Vooral op het gebied van aquathermie lijken er kansen te zijn. Deze zijn echter nog kostbaar en alleen met subsidie toepasbaar. Dit wordt vooral toegepast in de strategie om wijken aardgasvrij te krijgen. Aquathermie kan deel gaan uitmaken van transitievisies warmte die gemeenten op moeten stellen.

Daarna is in de taakgroepen verder gesproken over wie waar mee aan de slag is.

Rijkswaterstaat en Alliander werken in het programma Warmte uit Water (WuW) aan kennisontwikkeling over aquathermie en concrete projecten. Vanuit de VNR zijn stappen gezet om mogelijkheden van samenwerking te verkennen, om zo ook gemeenten gebruik te laten maken van de in beeld gebrachte kennis en te ondersteunen in concrete projecten.

Aquathermie is een onderwerp waar we aan blijven werken. Ook de mogelijkheden van waterkracht bij stuwen worden in beeld gebracht.

Economisch perspectief in gebiedsontwikkeling en creëren van draagvlak

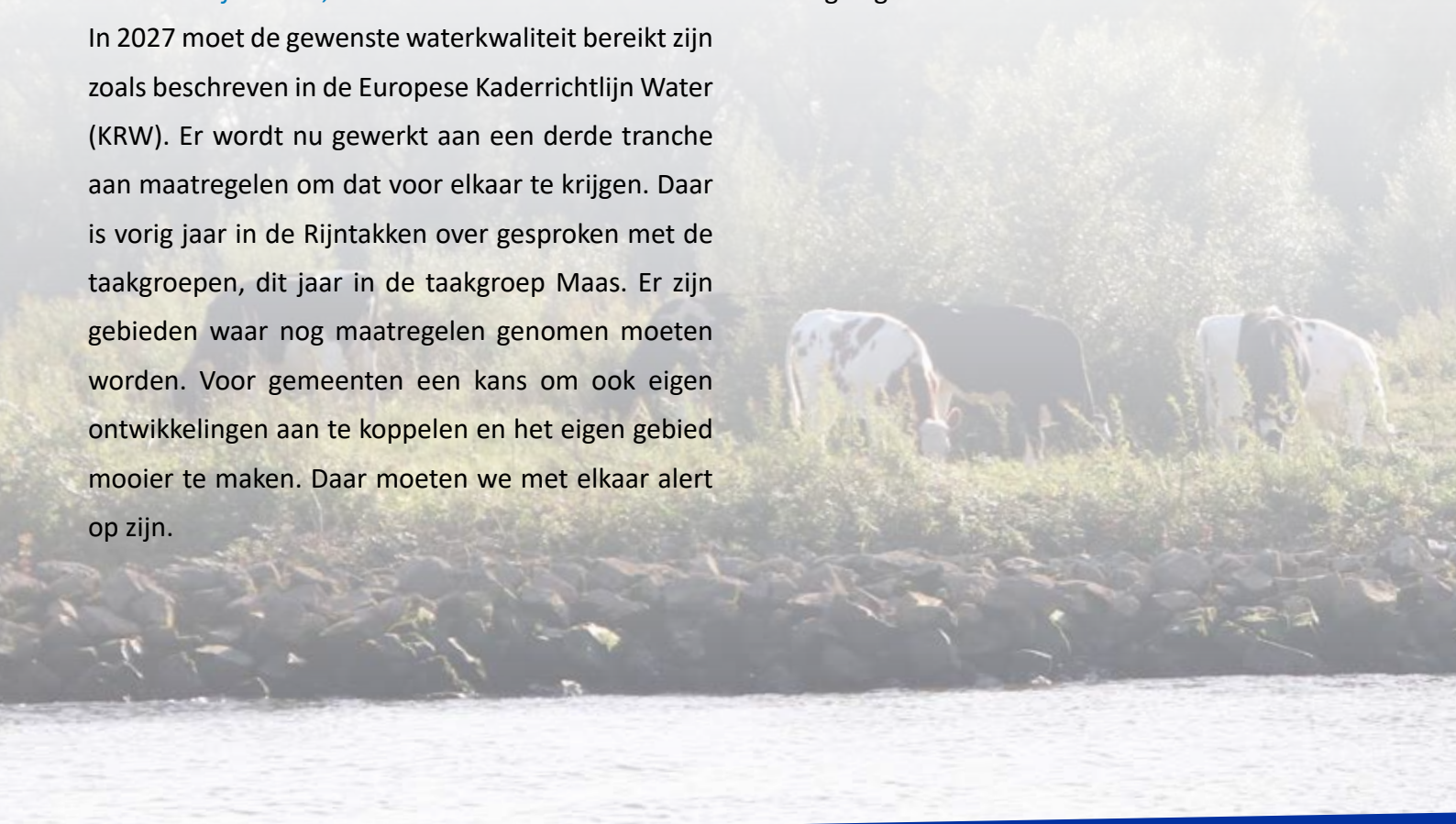
Een gebied komt mooier en beter uit een dijkversterking of andere ingreep voor waterveiligheid, als er ook aandacht is voor de kansen voor recreatie, natuur, bedrijfsontwikkeling of havenontwikkeling. Het is aan gemeenten deze onderwerpen in te brengen en mede-overheden en omgeving te bewegen hier in samen op te trekken. Door integraal te kijken wordt ook het economisch perspectief van een gebied mee genomen en een leefbaar gebied ontwikkeld. Projecten als havenontwikkeling Werkendam en Meanderende Maas zijn daar goede voorbeelden van.

Kaderrichtlijn Water, Visstand en vissoorten

In 2027 moet de gewenste waterkwaliteit bereikt zijn zoals beschreven in de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Er wordt nu gewerkt aan een derde tranche aan maatregelen om dat voor elkaar te krijgen. Daar is vorig jaar in de Rijntakken over gesproken met de taakgroepen, dit jaar in de taakgroep Maas. Er zijn gebieden waar nog maatregelen genomen moeten worden. Voor gemeenten een kans om ook eigen ontwikkelingen aan te koppelen en het eigen gebied mooier te maken. Daar moeten we met elkaar alert op zijn.

Biodiversiteit

Een goede biodiversiteit draagt bij aan een gezond rivierengebied. Diverse natuurontwikkelingsprojecten en de KRW zijn aan de slag om dat te verbeteren. Voor de lange termijn wordt nu gewerkt aan de Programmatische Aanpak Grote Wateren. Hierin zijn soorten, zowel voor flora als fauna, gedefinieerd die karakteristiek zijn voor het betreffende deel van de rivier. Via hotspots, stepping stones en corridors moeten deze soorten in de toekomst weer op orde zijn. Het is aan gemeenten alert te zijn om bij ontwikkelingen in hun rivier ook aandacht te hebben voor deze ecologische structuur, zodat ook verder aan de biodiversiteit gewerkt kan worden. Via presentaties over de PAGW in de taakgroepen zijn de eerste contacten gelegd.

Beheer van de uiterwaarden

In 2020 kondigde Rijkswaterstaat aan dat zij het beheer van de uiterwaarden uit gaat zetten in grote contracten. Daar is in de taakgroepen van gedachten over gewisseld. Vooral het inschakelen van lokale ondernemers met gebiedskennis is voor gemeenten van belang. De tenders zijn in 2021 uitgezet, maar het is onduidelijk wat er gedaan is met de inbreng van gemeenten.

Wel heeft een gesprek plaats gevonden met het Rijksvastgoedbedrijf, dat een rol heeft in het uitbesteden van de contracten. Het blijkt lastig om de wensen van gemeenten te vertalen in voorwaarden voor contracten.

Ook gingen diverse gemeenten het gesprek aan met Rijkswaterstaat over concrete ideeën over het beheer en het (gezamenlijke) toezicht en handhaving in de uiterwaarden.

Erfgoed en water

Water en rivieren hebben mede de geschiedenis en ontwikkeling van Nederland bepaald. Steden zijn gevestigd langs rivieren en rivieren zijn ingezet om het land te verdedigen. Geschiedkundige kennis kan de basis zijn voor het aanpassen van ingrepen aan een originele loop van de rivier of de opbouw van de ondergrond. Deze watergeschiedenis kan het verhaal van Nederland vertellen. Hanze- en vestingsteden kunnen ook gebruikt worden voor recreatie en toerisme.

Circulaire economie

Schone rivieren projecten

Veel (rivier)gemeenten hebben projecten om afval (na hoog water) langs de rivieren op te ruimen. Dit voorkomt dat het in zee terecht komt. Daar zijn vele vrijwilligers bij betrokken. Het opruimen van afval is een goede manier om vervuiling te verminderen. Mooier zou het zijn als er geen afval in de rivier terecht komt. Rijkswaterstaat werkt aan een bronaanpak, onder andere bij rivierstrandjes, stadskades en vissers. Er zijn pilots gedaan. Resultaten zijn in een taakgroep gepresenteerd. De VNR denkt mee in hoe de aanpak die RWS ontwikkeld heeft verder uitgerold kan worden bij gemeenten.

Grondstoffenwinning

Omdat er bouwstoffen nodig zijn voor wegen en gebouwen, blijft het nodig grondstoffen te winnen in (de uiterwaarden van) grote rivieren. De vraag is wat het effect is van diepe putten op de stroming en kwaliteit van de rivier. De gemeente West Maas en Waal heeft hiervoor een eigen kader gemaakt en deelt deze waar gewenst met andere gemeenten.

Dempen van zandwinputten

In een aantal gemeenten zijn diepe putten ontstaan door de winning van zand en klei. Een aantal putten is ondieper gemaakt door de ontwikkelaar, maar de vraag is welk materiaal, in het bijzonder met welke vervuilingsgraad, hiervoor gebruikt is en welk effect dit heeft op de waterkwaliteit. Gemeenten maken zich hierover zorgen, omdat er ook (verontreinigd) materiaal uit het buitenland gebruikt wordt.

Het Ministerie heeft de VNR uitgenodigd om de problematiek te bespreken en cases inhoudelijk te analyseren in de 'botsproef diepe plassen'.

Overig

Uitwerking omgevingswet

In het kader van de omgevingswet is het ook aan gemeenten een omgevingsvisie op te stellen. Het is een kans om de rivier hierin een plek te geven; wat zijn de beperkingen, maar vooral de mogelijkheden en kansen. De uitdaging is dat de bevoegdheden over de rivier en uiterwaarden op een ander niveau liggen dan het gemeentelijke niveau, maar de uitwerking wel plaats vindt binnen de gemeente. Daarom is het ook van belang om over de eigen gemeentegrens heen te kijken.

Het onderwerp staat regelmatig op de agenda van de taakgroepen, om ervaringen met elkaar uit te wisselen en waar mogelijk af te stemmen. De voormalig Rijksadviseur voor de Leefomgeving heeft een inspirerend verhaal gehouden en zeven punten aangedragen waarmee gemeenten aan de slag kunnen gaan om hun kansen voor de rivier te formuleren:

1. Bezie de grote opgaven in samenhang, de omgevingsvisie is daarvoor een uitstekende aanleiding
2. Wees rentmeester en koopman
3. GOVI = Verbinding
4. Gebiedsontwikkeling levert een gemeente veel meer op dan 'inpassen' en 'meekoppelen'
5. Een omgevingsvisie is een ontwerpopgave
6. Kies voor elke opgave het optimale schaalniveau
7. Haak op het juiste moment aan op de planprocessen voor rivieren

Bestuurlijke verhoudingen en Participatie

Gemeenten praten op diverse niveaus mee over programma's en projecten. De inrichting van het proces, de bestuurlijke verhoudingen en participatie (zowel van gemeente als van burgers en betrokkenen) blijft iedere keer punt van aandacht. In het programma Integraal Rivier Management is nog geen duidelijkheid over wat het eindproduct is en hoe het bestuurlijk besluitvormingsproces is. Daarnaast zijn het plannen op een hoog abstractieniveau. Het is iedere keer weer een afweging wanneer gemeentelijke inbreng gewenst, maar soms ook nodig is.

In concrete projecten is het van belang dat gemeenten betrokken zijn, zeker omdat zij de korte lijnen met inwoners hebben. Voor ieder project moet bekeken worden wie welke verantwoordelijkheid en inbreng heeft.

Recreatie en toerisme

De aanwezigheid van water maakt recreëren aantrekkelijk. De rivier zelf is aantrekkelijk om op te varen of in te zwemmen en de uiterwaarden en dijken bieden goede kansen voor wandelen en fietsen. Dit biedt perspectief voor ontwikkeling, maar vraagt ook om zonering, toezicht en beheer. Als gemeenten onderling, maar ook met andere beheerders- en toezichthouders in het rivierengebied.

Beroepsvaart

De rivieren in Nederland worden goed gebruikt voor het vervoer van goederen over water. Havens voor overslag zijn daarbij een essentiële schakel. Meerdere gemeenten kijken naar de verdere ontwikkeling van hun haven, zodat aan de vraag voldaan kan worden.

Door de droge zomers is vaardiepte een punt van aandacht. Dit staat inmiddels op verschillende agenda's.

Drinkbare Rivieren

Het afgelopen jaar is de VNR nadrukkelijk betrokken bij het initiatief Drinkbare Rivieren. Een drinkbare rivier is een stip op de horizon waar we met elkaar naar toe willen werken. Het gaat vooral om bewustwording van het eigen handelen om te komen tot een drinkbare rivier en daar handreikingen voor te geven. Initiatiefnemer Li An Phoa start die bewustwording door met betrokkenen langs een rivier te wandelen en de mogelijkheden te bespreken. Drie jaar geleden wandelde zij langs de Maas, in 2021 langs de IJssel.

Langs de IJssel is er vanuit meerdere organisaties op ambtelijk niveau het initiatief opgepakt om te komen tot een wandeling. Ook de VNR heeft hierin mee gedacht en gewerkt. De IJssel-bestuurders zijn enthousiast over het idee van een drinkbare IJssel en willen daar in hun handelingen en communicatie ook aan bij dragen.

Er is regelmatig overleg tussen Li An Phoa en Edmee van der Hoeven van het VNR secretariaat om activiteiten met elkaar af te stemmen.

Langs de Maas is het netwerk Mayors for a Drinkable Meuse ontstaan. Burgemeesters, andere vertegenwoordigers van gemeenten en bij de Maas betrokken organisaties wisselen hier voorbeelden uit om te komen tot een drinkbare Maas. De leden van de taakgroep Maas ondersteunen de beweging van harte. De VNR nam ook deel aan de bijeenkomst van het netwerk in Namen. Er gebeurt al veel binnen gemeenten, maar er is behoefte aan een 'toolkit'. Deze gaat gemaakt worden. Om de werkzaamheden op te starten heeft de VNR een financiële bijdrage gedaan.

Inhoudelijke onderwerpen via divers overleg

Het bestuur en bureau van de VNR zijn aanwezig op bijeenkomsten met een diversiteit aan onderwerpen die met de rivier te maken (kunnen) hebben. Dat is om kennis te halen, te brengen en de VNR onder de aandacht te brengen, maar ook om de VNR als vereniging goed te laten functioneren. In 2021 verliep dat regelmatig digitaal.

Bilateraal overleg:

- overleg met Rijkswaterstaat over aquathermie en waterkracht, Netwerk aquathermie en Warmte uit Water;
- mogelijkheden van Ruimte voor Levende Rivieren langs de Waal;
- afstemmen met directeur Staf Deltacommissaris;
- overleg met omgevingsmanager IRM over participatie van gemeenten in brede zin bij IRM;
- gesprek over het vervolg richtlijn microplastics en de mogelijke rol van gemeenten daar bij;
- inzicht in Schone IJssel project;
- gesprek over toekomst Gelderse veren met VNG Gelderland.

Inhoudelijke bijeenkomsten:

- begeleidingsgroep Programmatische Aanpak Grote Wateren;
- 'meet en greet' met (nieuwe) voorzitters Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)
- nabespreking wandeling drinkbare IJssel;
- IJsselcongres;
- Stadswerk diner pensant met en over kennisnetwerken in de openbare ruimte;
- webinar Stadswerk over de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen;
- internationale bijeenkomst Mayors for a drinkable Meuse;
- webinar energietransitie in versnelling;
- afsluiting NURG: bloeiende riviernatuur;
- webinar plastic bronaanpak van RWS;
- webinar Maas in beeld;
- opening academisch jaar WUR;
- ALV Stadswerk over 'Managing Public Space'.

Integraal Riviermanagement/Deltaprogramma:

- digitale bouwdag;
- bestuurlijke verdiepingssessie IRM;
- informeel bestuurlijk Overleg Deltaprogramma;
- hybride Deltacongres. De jaarlijkse bijeenkomst van de Deltacommissaris om de ontwikkelingen binnen en voortgang van het Deltaprogramma aan elkaar te presenteren;
- webinar IRM;
- afstemmen projectleider NKA proces;
- digitale inloopbijeenkomst proces Notitie Kansrijke Alternatieven (NKA);
- inventariseren opgaven langs en betrokkenheid van gemeenten langs Waal en Merwedese;
- ideevorming regioproces IRM;
- bijdrage aan oefentraject NKA proces.

Wie vertegenwoordigen de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten?

Inleiding

De VNR is een netwerkorganisatie. Gemeenten die lid zijn van de VNR vormen het netwerk. Via de taakgroepen en de ledenvergadering wisselen zij kennis en informatie met elkaar uit, gebaseerd op de onderwerpen in het hoofdstuk 'waar werkt de VNR aan in 2021'.

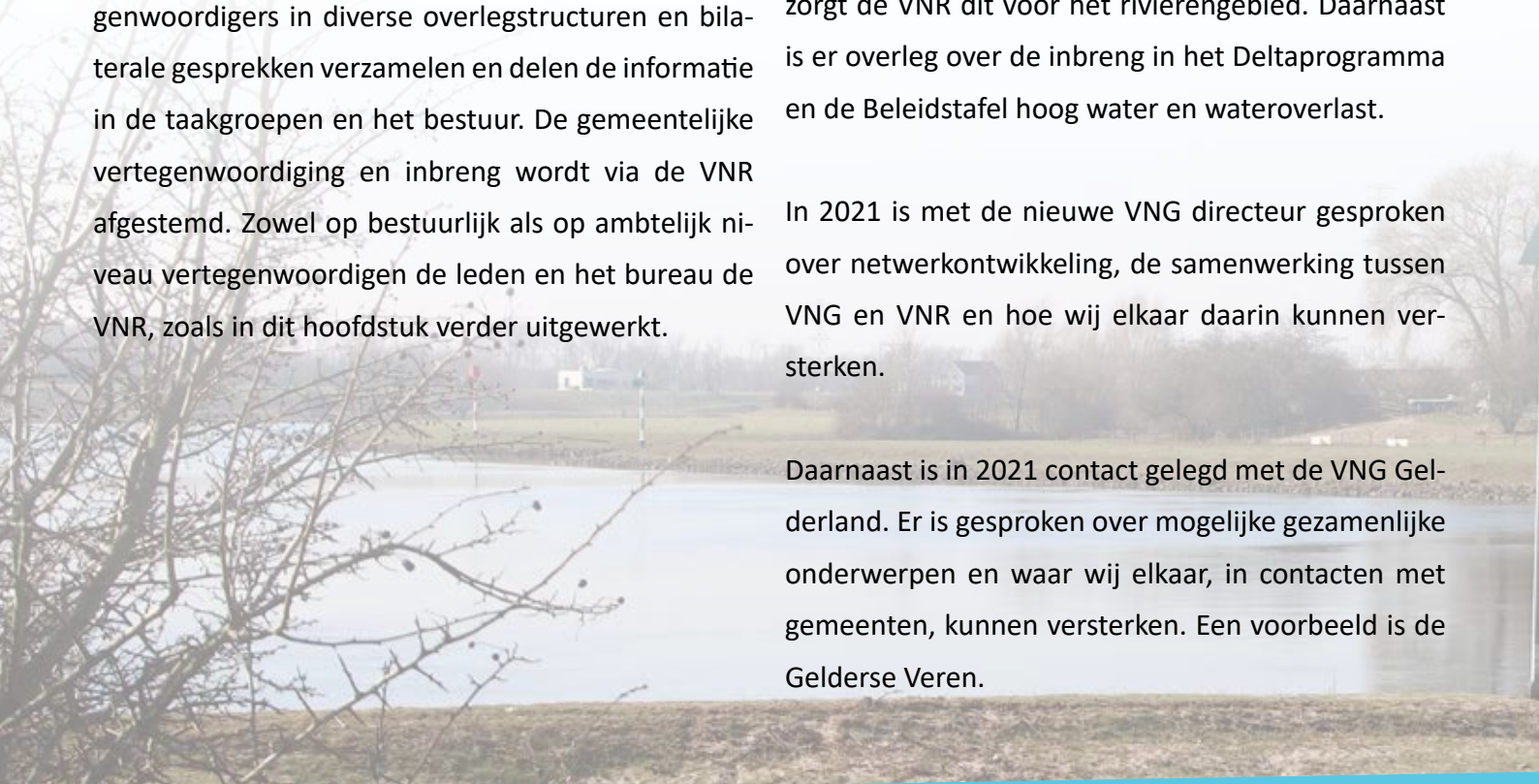
In divers overleg met medeoverheden en andere organisaties over het rivierengebied is gemeentelijke inbreng gewenst. Sommige onderwerpen hebben hun eigen overlegstructuur, waar VNR-vertegenwoordigers gemeentelijke inbreng geven. De vertegenwoordigers in diverse overlegstructuren en bilaterale gesprekken verzamelen en delen de informatie in de taakgroepen en het bestuur. De gemeentelijke vertegenwoordiging en inbreng wordt via de VNR afgestemd. Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau vertegenwoordigen de leden en het bureau de VNR, zoals in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Relatie met VNG

De VNR en de VNG zijn twee zelfstandige verenigingen met gemeenten als lid. Inhoudelijk is er op het waterdossier overlap. De VNG richt zich op het brede onderwerp water, inclusief stedelijk water en klimaatadaptatie. De VNR heeft aandacht voor het rivierwater en rivierengebied en alles wat daarmee te maken heeft. Regelmatig is er op ambtelijk en bestuurlijk niveau afstemming over de wateronderwerpen. Om de rivieronderwerpen op de nationale agenda te houden is Jos Penninx/Nelly Kalfs, als voorzitter van de VNR, lid van het Bestuurlijk Netwerk Water en klimaatadaptatie van de VNG. De vergaderingen worden ambtelijk voorbereid door het Gemeentelijk Water Netwerk. Vanuit het VNR-bureau is Edmee van der Hoeven hierbij betrokken. Als er wateronderwerpen regionale uitwerking of inbreng nodig hebben, verzorgt de VNR dit voor het rivierengebied. Daarnaast is er overleg over de inbreng in het Deltaprogramma en de Beleidsstafel hoog water en wateroverlast.

In 2021 is met de nieuwe VNG directeur gesproken over netwerkontwikkeling, de samenwerking tussen VNG en VNR en hoe wij elkaar daarin kunnen versterken.

Daarnaast is in 2021 contact gelegd met de VNG Gelderland. Er is gesproken over mogelijke gezamenlijke onderwerpen en waar wij elkaar, in contacten met gemeenten, kunnen versterken. Een voorbeeld is de Gelderse Veren.

Stuurgroep Deltaprogramma

Onder leiding van de Deltacommissaris bespreekt de Stuurgroep Deltaprogramma de voortgang en ontwikkeling van het Deltaprogramma. De stuurgroep bestaat uit de voorzitters van de nationale en regionale deltaprogramma's en vertegenwoordigers van de koepelorganisaties. Voor de VNR verloopt de inbreng via het DP Maas, DP Rijn of de VNG.

Stuurgroep Integraal Riviermanagement

De Stuurgroep Integraal Riviermanagement (SG IRM) stuurt het Programma IRM aan. Diverse Ministeries hebben een afgevaardigde in de Stuurgroep. De SDM en het BPDR vaardigen beiden twee vertegenwoordigers af naar de SG IRM. Dit kan ook de gemeentelijk vertegenwoordiger zijn uit de Kerngroep Rijn of de Bestuurlijke Regiegroep Maas.

Deltaprogramma Maas

Stuurgroep Delta Maas

De Stuurgroep Delta Maas (SDM) is verantwoordelijk voor de uitwerking van het Deltaprogramma Maas, aangevuld met het Programma Integraal Riviermanagement. Naast Rijk, provincies en waterschappen praten gemeentelijke vertegenwoordigers mee om het gemeentelijk geluid te laten horen:

Gemeente Oss

Bedijkte Maas Brabant, Johan van der Schoot

Gemeente West Maas en Waal

Bedijkte Maas Gelderland/VNR, René Cruisen

Gemeente Bergen

Maasvallei/VNR, Antoon Splinter

Gemeente Venlo

Maasvallei, Marij Pollux

Gemeente Roermond

Maasvallei, Angely Waajen

Gemeente Maastricht

Koploper, Gert Jan Krabbendam

Bestuurlijke regiegroep Maas

De bestuurlijke regiegroep Maas is het dagelijks bestuur van de SDM. Zij bereiden de vergaderingen van de SDM voor en waar nodig de inbreng in de Stuurgroep IRM. Iedere overheid levert een afgevaardigde, Antoon Splinter vertegenwoordigt de gemeenten/VNR.

ABG Maas

De Ambtelijke Begeleidingsgroep Maas verzorgt de voorbereiding van de vergaderingen van de Stuurgroep Delta Maas. Gemeentelijk ambtenaren maken daar onderdeel van uit:

Gemeente Maastricht

Gerard Wijnands

Gemeente Oss

Frank Geenen

Gemeente Roermond

Tom Hölsgens

Gemeente Venlo

Christine Jansen

Gemeente West Maas en Waal

Peter van Mil

Gemeente Bergen

Erik Kuiper

VNR

Edmee van der Hoeven

Bestuurlijk Overleg Bedijkte Maas

In het Bestuurlijk Overleg Bedijkte Maas worden bestuurders van gemeenten, waterschappen, provincies (Brabant en Gelderland) en Rijk geïnformeerd over de ontwikkelingen in het Deltaprogramma en Integraal Riviermanagement. De gevolgen daar van voor de Bedijkte Maas bespreken zij gezamenlijk. De provincie Brabant organiseert dit overleg. Bestuurders van zowel de Brabantse als de Gelderse gemeenten langs de bedijkte Maas worden uitgenodigd deel te nemen.

Ambtelijk overleg Bedijkte Maas

Het ambtelijk overleg Bedijkte Maas bereidt het bestuurlijk overleg Bedijkte Maas voor. Er is ook ruimte om de betrokken ambtenaren bij te praten over ontwikkelingen. Ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Bedijkte Maas en de VNR worden uitgenodigd deel te nemen.

Bestuurlijk Platform Maasvallei

De provincie Limburg organiseert het bestuurlijk overleg voor de Maasvallei. Het Bestuurlijk Platform Maasvallei brengt bestuurders van gemeenten, waterschappen, provincie en Rijk op de hoogte van de ontwikkelingen in het Deltaprogramma en IRM. Daarnaast wordt besproken wat dit concreet betekent voor de Maasvallei. Bestuurders van gemeenten langs de Maasvallei worden uitgenodigd deel te nemen. Zij worden geïnformeerd over de stand van zaken en kunnen hun inbreng leveren.

Ambtelijk Overleg Maasvallei

In het maandelijks Ambtelijk Overleg Maasvallei worden de ontwikkelingen binnen het Deltaprogramma en IRM voor de Maasvallei besproken. Ook de bijeenkomsten van het bestuurlijk Platform Maasvallei worden voorbereid. Ambtenaren van Maasvallei gemeenten en de VNR worden hiervoor uitgenodigd.

Deltaprogramma Rijn

Binnen het Deltaprogramma Rijn zijn verschillende bestuurlijke en ambtelijke gremia actief, waarin gemeenten/VNR vertegenwoordigd zijn.

Bestuurlijk Platform Delta Rijn

De afstemming van maatregelen langs de riviertakken van de Rijn (IJssel, Nederrijn/Lek, Waal en Merwedese) en het programma Integraal Riviermanagement vindt plaats in het Bestuurlijk Platform Delta Rijn (BPDR). Naast het Rijk, provincies en waterschappen zijn gemeenten vertegenwoordigd om het gemeentelijk geluid te delen:

Gemeente Altena

Merwedese, Matthijs van Oosten

Gemeente West Maas en Waal

Waal, Ans Mol

Gemeente Vijfheerenlanden

Nederrijn/Lek, Maks van Middelkoop

Gemeente Zevenaar

IJssel, Hans Winters

VNR

Relatie VNR, Jos Penninx (tot mei 2021)

VNR

Relatie VNR, Nelly Kalfs (vanaf mei 2021)

Kerngroep Rijn

De vergaderingen van het Bestuurlijk Platform Delta Rijn worden voorbereid en roulerend voorgezeten door de kerngroep Rijn. Zij vertegenwoordigen de Rijn in de Stuurgroep Deltaprogramma. Daarnaast bespreekt de kerngroep de agenda van de Stuurgroep IRM en vaardigt twee vertegenwoordigers af.

Iedere overheid levert één vertegenwoordiger aan de kerngroep. Jos Penninx/Nelly Kalfs vertegenwoordigt de gemeenten/VNR.

ABG Rijn

De Ambtelijke Begeleidingsgroep (ABG) Rijn bereidt de vergadering voor van het Bestuurlijk Platform Delta Rijn. Gemeentelijk ambtenaren werken daar aan mee:

Gemeente Altena

Corine Lankhaar

Gemeente Vijfheerenlanden

Marinke Kruit (tot oktober 2021)

Gemeente West Maas en Waal

Peter van Mil

Gemeente Zevenaar

Ard Schenk

VNR

Edmee van der Hoeven

Stuurgroep IJssel

De Stuurgroep IJssel is ontstaan vanuit de hoogwateropgave, maar ontwikkelt zich naar het afstemmen van diverse onderwerpen die spelen langs de IJssel. Zij sturen aan op een veilige en beleefbare IJssel samen met bewoners, ondernemers en bezoekers onder het motto "Onze IJssel". Daarbinnen wordt ook gewerkt aan een communicatieplatform en -strategie.

Bestuurders van Rijk, waterschappen en provincies langs de IJssel overleggen, gezamenlijk met gemeentelijk vertegenwoordigers, over ontwikkelingen langs de IJssel. De Stuurgroep IJssel kent een roulerend voorzitterschap, ook door gemeenten. Gemeentelijk vertegenwoordigers zijn:

Gemeente Kampen

Noordelijke IJssel, Albert Holtland

Gemeente Voorst

relatie VNR, Jos Penninx (tot mei 2021)

Gemeente Zevenaar

Zuidelijke IJssel, Hans Winters

Gemeente Zutphen

Midden IJssel, Annelies de Jonge

Gemeente Zwolle

Noordelijke IJssel, Ed Anker

Ambtelijk Begeleidingsteam IJssel

Het Ambtelijk Begeleidingsteam (ABT) IJssel bereidt de vergaderingen van de Stuurgroep IJssel voor. De gemeentelijke vertegenwoordiging bestaat uit:

Gemeente Kampen

Bouwien ten Bokum

Gemeente Zevenaar

Ard Schenk

Gemeente Zutphen

Arjen Groen (tot september 2021)

Gemeente Zwolle

Andreas van Rooijen

VNR

Edmee van der Hoeven

Een afvaardiging van het ABT is aan de slag met een werkplan, maar ook met communicatie over en betrokkenheid met de IJssel door bewoners, ondernemers en bezoekers.

Bestuurlijk Overleg Waal Merwedes

Alle gemeentelijk bestuurders langs de Waal en de Merwedes vormen samen met bestuurlijk vertegenwoordigers van Rijk, waterschappen en provincies het Bestuurlijk Overleg Waal en Merwedes. In dit overleg staan de uitwerking van het Deltaprogramma, het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de ontwikkeling van Integraal Riviermanagement centraal.

ABG Waal en Merwedes

Het Ambtelijk Overleg Waal Merwedes bereidt het bestuurlijk overleg Waal Merwedes voor. Het is ook een overleg om elkaar te informeren of kennis te delen. Voor dit overleg worden ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten langs de Waal en Merwedes en de VNR uitgenodigd.

Riviertaktrekkersoverleg

Het programmateam Rijn is ambtelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmaplan van het Deltaprogramma Rijn en de uitwerking van IRM. De trekkers van de riviertakken Waal/Merwedes, IJssel en Nederrijn-Lek ondersteunen het programmateam. Iedere twee weken worden de actualiteiten besproken. Het VNR-bureau is aanwezig om het gemeentelijk geluid te laten horen en via terugkoppeling gemeenten geïnformeerd te houden.

Beleidsstafel hoog water en wateroverlast

Naar aanleiding van de overstromingen in Limburg in de zomer van 2021 heeft de Minister een beleidsstafel hoog water en wateroverlast ingesteld. Het doel is om de gebeurtenissen in kaart te brengen, er van te leren en dit om te zetten in beleid. Er wordt op korte termijn, februari 2022, en na een jaar, in september 2022, advies uitgebracht. Er wordt over zeven thema's informatie verzameld en advies gegeven.

De koepels zijn vertegenwoordigd bij de beleidsstafel, waaronder de VNG. Aangezien de informatie uit het rivierengebied komt is er nauwe afstemming met de VNR over de afvaardiging en inbreng. Daarnaast worden de adviezen ook ter bespreking voorgelegd aan de Stuurgroep Delta Maas en het Bestuurlijk Platform Rijn.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is de beheerder van de rivieren waarvan de gemeenten lid zijn van de VNR. Veel onderwerpen die de gemeentelijk bestuurders van belang vinden hebben daarom een relatie met Rijkswaterstaat. Er zijn nauwe contacten met verschillende medewerkers en bestuurders van Rijkswaterstaat. Zij zijn regelmatig aanwezig bij vergaderingen van de taakgroepen. Om onderwerpen in het bijzonder toe te lichten, maar ook om de geluiden van de gemeenten op rivieronderwerpen mee terug de organisatie in te nemen. Het gaat over het beheer van de rivier, inclusief onderwerpen als het opwekken van duurzame energie aan en uit de rivier, het toezicht in de uiterwaarden en eventueel gezamenlijk beheer.

Richtlijn Overstromings Risico (ROR)

Iedere zes jaar moet er in het kader van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) een Overstromingsrisicobeheerplan opgesteld worden. Deze maakt onderdeel uit van het Nationaal Water Programma. Het Rijk trekt dit programma met andere overheden via het IMPRO (Implementatie Richtlijn Overstromingsrisico's), dat verantwoordelijk is voor de stukken. Het VNR-bureau is, samen met de VNG, agendalid. Regelmatig is er bilateraal overleg om de mogelijke inbreng van en samenwerking met gemeenten te bespreken. In principe legt de ROR bestaand beleid vast. In 2021 is het ORBP in concept klaar, zodat het in 2022 vast gesteld kan worden. De eerste stappen zijn gezet om een nieuwe cyclus te starten. De gemeentelijke betrokkenheid wordt daarin mee genomen.

Arbeitsgruppe Hoch Wasser

De Rijn kent twee grensoverschrijdende dijkringen. Maatregelen voor hoog water in het ene land hebben gevolgen voor de bescherming in het andere land. Nederlandse en Duitse overheden die in die dijkringen werken aan hoog water hebben in een samenwerkingsovereenkomst afgesproken om de ontwikkelingen met elkaar te delen en gezamenlijk onderzoek te doen. Het VNR-bureau krijgt de agenda met stukken toegestuurd en bepaalt afhankelijk daarvan de aanwezigheid.

Internationale Commissie ter bescherming van de Rijn

De nationale overheden van de zeven Rijnlanden overleggen in de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) over maatregelen die genomen moeten worden om de Rijn goed te laten functioneren. Zij maken hierover afspraken. Jaarlijks is er overleg en concrete onderwerpen worden uitgewerkt in werkgroepen. De VNR is agendalid voor de voorbereiding van de Nederlandse inbreng bij het overleg en blijft zo op de hoogte van ontwikkelingen.

Internationale Maascommissie

De nationale overheden van de vier Maas landen overleggen in de Internationale Maas Commissie (IMC) over maatregelen die genomen moeten worden om de Maas goed te laten functioneren. Zij maken hierover afspraken. Jaarlijks is er overleg, concrete onderwerpen worden uitgewerkt in werkgroepen. De VNR is agendalid voor de voorbereiding van de Nederlandse inbreng bij overleg en blijft zo op de hoogte van ontwikkelingen.

Begeleidingsgroep Programmatische Aanpak Grote Wateren

Het Ministerie van LNV heeft samen met Staatsbosbeheer en RVO gewerkt aan het opstellen van de Programmatische Aanpak Grote Wateren. Rivieren vallen onder grote wateren. Daarvoor is een rapportage opgesteld, die gereflecteerd is door een begeleidingsgroep. De VNR is uitgenodigd mee te doen in deze begeleidingsgroep en mee te kijken vanuit het gemeentelijk perspectief.

Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland en het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL)

De VNR maakt gebruik van de diensten van Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland. Dat gaat om ondersteuning op secretariële activiteiten, financiën en communicatie. Het GPKL maakt ook gebruik van de diensten van Stadswerk. Dit geeft de mogelijkheid om zowel op het gebied van verenigingen als inhoudelijk kennis en informatie met elkaar te delen en waar mogelijk samen te werken. Dat gebeurt onder andere door het bijwonen van bijeenkomsten van de verschillende verenigingen.

Bijlage 1

Ledenlijst Vereniging Nederlandse Riviergemeenten

Per taakgroep op 31 december 2021

Taakgroep Maas

Altena*
Beesel
Bergen
Cuijk
Eijsden-Margraten
Gennep
Goeree-Overflakkee*
Grave
Heumen
Heusden
Horst aan de Maas
Leudal
Maasdriel*
Maasgouw
Maastricht
Meerssen
Mook en Middelaar
Oss
Peel en Maas
Roermond
's-Hertogenbosch
Sittard-Geleen
Venlo
Venray
Waalwijk
West Maas en Waal*
Wijchen
Zaltbommel*

Taakgroep Rijn/Waal

Albrandswaard
Altena*
Arnhem*
Berg en Dal
Culemborg
Dordrecht
Druten
Duiven*
Goeree-Overflakkee*
Gorinchem
Hardinxveld-Giessendam
Hendrik-Ido-Ambacht
Houten
Krimpenerwaard
Lingewaard
Maasdriel*
Molenlanden
Neder-Betuwe
Nieuwegein
Nijmegen
Overbetuwe
Sliedrecht
Tiel
Vijfheerenlanden
Wageningen
West Betuwe
West Maas en Waal*
Wijk bij Duurstede

Woudrichem
Zaltbommel*
Zevenaar*
Zwijndrecht

Taakgroep IJssel

Arnhem*
Bronckhorst
Brummen
Deventer
Doesburg
Duiven*
Hattem
Heerde
Kampen
Lochem
Olst-Wijhe
Rheden
Voorst
Westervoort
Zevenaar*
Zutphen
Zwolle

*Een aantal gemeenten neemt deel in twee taakgroepen of krijgt de stukken ter info. Gemarkeerd met een **

**VERENIGING
NEDERLANDSE
RIVIERGEMEENTEN**